

צוואה של הורים לילדים עם מוגבלות – אחריות כפולה, תכנון כפול

עו"ד שימי קדוש

כאשר הורים לילד עם מוגבלות מתכננים את עתידם, עולות שאלות רגישות, עמוקות ובלתי פשוטות. מה יקרה ביום שאחרי? איך נוכל להבטיח שלילד שלנו תהיה קורת גג, תמיכה, דאגה – גם כשאנחנו כבר לא נהיה כאן?

כמי שערך עשרות רבות של צוואות של הורים לילדים עם מוגבלות, אני מכיר מקרוב הן את הרגישות והן את הניואנסים החשובים עליהם יש להקפיד.

תכנון נכון של צוואה במקרים כאלה הוא לא רק המלצה – זו חובה מוסרית, משפטית ורגשית.

מה שונה בצוואה עבור ילד עם מוגבלות?

- חלוקה שאינה שוויונית – אך הוגנת
 - לעיתים הורים מבקשים להותיר חלק גדול יותר מהעזבון לילד עם מוגבלות, מתוך הבנה שהוא יזדקק למשאבים רבים יותר בחייו. ככלל, כל אדם יכול להוריש את רכושו כרצונו – דווקא בשל כך, חשוב לנסח את הצוואה במילים מדויקות, תוך הסבר לרציונל.
 - קביעת נאמן או אפוטרופוס ממונה
 - לעיתים, יש צורך למנות גורם מהימן שינהל את חלקו של הילד בעיזבון – בין אם בן משפחה, חבר קרוב, או עורך דין שמונה לכך מראש. הדבר חשוב במיוחד אם הילד אינו יכול לנהל רכוש בעצמו או עלול להיות פגיע לניצול.
 - שימוש ב'נאמנות מתגלגלת' (Special Needs Trust)
 - במקרים מסוימים, ניתן להקים מנגנון משפטי (גם בישראל) שמאפשר לנהל כספים לטובת הילד עם מוגבלות מבלי לפגוע בזכויות לקצבאות מהביטוח הלאומי או לזכויות המגיעות לו מהמדינה.
 - הגנה מפני סכסוכים עתידיים
- צוואה ברורה, כתובה כראוי, ומגובה ביעוץ משפטי מתאים – מצמצמת את הסיכון להתנגדויות, הליכים משפטיים, או פגיעה ברצון ההורים לאחר מותם.

דברים שחשוב לדעת:

- צוואה שנערכת על ידי עורך דין מנוסה בתחום המוגבלויות תוכל לכלול גם הוראות הנוגעות לטיפול הרפואי, לצרכים הייחודיים של הילד, ולאופי התמיכה בו.
- מומלץ לציין בצוואה אם יש צורך בשימור סביבה מוכרת, המשך מגורים עם אח/אחות, או תלות בגורם חיצוני מסוים.
- אין צורך להמתין לגיל מבוגר או לאירוע בריאותי – דווקא כשהכול מתפקד, אפשר לחשוב בבהירות ולפעול באחריות.

עו"ד שימי קדוש 050-2730517 shimi2@zahav.net.il